

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Muñoz Díaz/İspanya – 49151/07

Karar 8.12.2009 [3. Daire]

Madde 14

Ayrımcılık

Başvurucunun Roman nikâhının geçerliliğinin emekli aylığı konusunda tanınmaması: *İhlal*

Olaylar – Başvurucu Roman toplumuna ait bir İspanyol vatandaşıdır. 1971'de başvuru Roman M.D. ile Roman usullere uygun bir şekilde evlenmiş ve ondan altı çocuğu olmuştur. Çocuklar İspanya devletinin verdiği aile karnesine yazılmışlardır. 1986'da bu çift kalabalık aile statüsü verilmiştir. 2000'de M.D. ölmüştür. M.D. 19 yıl boyunca sosyal güvenlik primi ödemiştir. Başvurucu bir emekli aylığı almak istemiş ancak hukuki anlamda M.D'nin eşi olmadığı gerekçesiyle bu talebi reddedilmiş ve bu karar 2001'de onanmıştır. Başvurucu iş mahkemesine başvurmuş ve mahkeme kendisine emekli aylığı alma hakkı tanımıştır. Ancak bu karar üst mahkeme tarafından bozulmuş ve 2007'de başvuru yapmış olduğu *amparo* başvurusu da reddedilmiştir.

Hukuk: 14. maddeyle bağlantılı olarak 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi: Olayların olduğu dönemde yürürlükte olan sosyal güvenlik yasası dul eş için emekli aylığı hakkı tanıyordu. Bu yasal hükmün ayrıntıları yasanın kendisinde ve Anayasa Mahkemesi dâhil ulusal mahkemelerin içtihatlarında düzenlenmişti.

Başvurucu 1971'de Roman usul ve geleneklerine göre evlendiğinde, dinden çıkmaya ilişkin bir ön bildirim durumu dışında, İspanya'da Katolik kilisesinin dini hukukunda öngörülen usuller dışında evlenmek mümkün değildi. Başvurucu Roman usullerine göre evlenmeye rıza göstermişken, kendisinden resmi, yani 1971'deki kilise hukukuna göre, evlilik yapması istenemezdi. Aksi halde başvuru yapmanın din özgürlüğü hakkı ihlal edilmiş olurdu. Kuşkusuz, özellikle 1978 İspanya Anayasası'nın yürürlüğe girmesiyle başvuru resmi evlilik yapabiliyordu. Ancak başvuru tamamen iyi niyetli bir şekilde Roman usul ve geleneklerine göre kılınmış bir nikâhın evlilik kurumunun tüm sonuçlarını doğurduğuna inandığını ileri sürmektedir. Başvurucunun iyi niyetini değerlendirmek için, başvuru yapmanın Roman topluluğuna ait olduğunu, bu topluluğun usul ve geleneklerine göre kılınmış nikâhın geçerliliğinin topluluk içinde hiçbir zaman itiraz konusu olmadığını, bu şekilde kılınmış nikâhların ulusal makamlar tarafından da kamu düzenine aykırı olarak değerlendirilmediğini ve hatta bu makamların bazı açılardan başvuru yapmanın eş niteliğini kabul ettiğini göz önüne almak gerekmektedir. Kültürel anlamda iyi tanımlanmış bir topluluğun toplu inançlarının gücü göz ardı edilemez. Ayrıca, Avrupa Konseyi'ne üye devletler içinde azınlıkların özel ihtiyaçlarını ve onların güvenlikleri, kimlikleri ve yaşam biçimlerini koruma zorunluluğunu tanıma yönünde uluslararası bir konsensüs oluşmaktadır. Bu olayda, başvuru yapmanın bütün sonuçlarıyla evli bir kadın olduğu yönündeki inancı otoritelerin tutumlarıyla inkâr edilemez bir şekilde güçlendirilmiştir. Otoriteler başvuru yapmanın M.D'nin eşi olduğunu, çok somut bir

şekilde, başvurucuya, onu kalabalık bir ailenin eş ve annesi olarak gösteren sisteme kayıt belgesi gibi, bazı sosyal güvenlik belgelerini vererek kabul etmiştir. Yardıma değer bir durum olarak değerlendirilen kalabalık ailenin kabulü eş niteliğinin tanınmasını gerektiriyordu. Başvurucunun evliliğinin geçerliliği konusundaki iyi niyeti otoriteler tarafından durumunun resmi olarak tanınmasıyla onaylanmıştır. Bu niyet başvurucuda M.D.nin eşi olarak kabul edilme ve onunla resmen tanınan bir çift oluşturma yönünde meşru bir beklenti yaratmıştır. M.D.nin ölümünden sonra başvurucuda emekli aylığı alma beklentisinin oluşması doğaldır. Sonuç olarak, emekli aylığı konusunda başvurucunun eş sıfatının tanınmaması bu sıfatın daha önce otoriteler tarafından tanınmış olmasıyla çelişmektedir. Öte yandan bu ret kararı, başvurucunun iyi niyetini değerlendirmek için, onun sosyal ve kültürel özelliklerini göz önünde bulundurmaya ihmal etmiştir. Bu konuda, AİHM, Ulusal Azınlıkların Korunması için Çerçeve Sözleşmesi'ne göre, sözleşmeye taraf devletlerin ulusal azınlık üyelerinin özel koşullarını uygun şekilde dikkate almak zorunda olduklarını hatırlatır. Bu olayın şartlarında bu durum, iyi niyetli evliliklere tahsis edilmiş muameleye oranla, başvurucuya karşı orantısız farklı bir muamele oluşturmaktadır. İş hâkimi, kararında, uygulanacak mevzuatı başvurucunun lehine bir şekilde yorumlamıştır. Ancak bu karar üst mahkemenin Roman azınlığın özelliklerine hiçbir sonuç bağlamayan bir kararla bozulmuştur. Yukarıda belirtilen gerekçeler ışığında, başvuru ve Roman olan ailesine aile karnesi veren, onlara kalabalık aile statüsü veren, başvuru ve altı çocuğuna sağlık yardımı sunan ve Roman olan eşinden on dokuz yıl boyunca sosyal güvenlik primi alan İspanya devletinin bugün kalkıp ta emekli aylığı konusunda Roman nikâhını geçerli saymak istememesi orantısızdır.

Son olarak, AİHM, Hükümet'in, talep ettiği aylığı almak için başvurucunun resmi nikâh kılmasının yeterli olacağı yönündeki argümanını kabul edemez. Gerçekten, 14. maddede öngörülen ayrımcılık yasağı sadece, her özel durumda, bu maddede sayılan kriterlere göre başvurucunun kişisel durumunun olduğu gibi dikkate alınması durumunda anlamlıdır.

Sonuç: İhlal (Bire karşı altı oyla).

Madde 41 – Bütün zararlar için 70 000 EUR.

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.